

POSUDEK OPONENTA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Jméno studenta: Bc. Alžběta Kopecká

Název práce: Dopisy Julia Mařáka Albertu Kuhovi z let 1886-1899

Vedoucí práce: Doc. PhDr. Ivana Ebelová, CSc.

Oponent: Doc. PhDr. Zdeněk Hojda, CSc.

Obor a forma studia: Archivnictví a PVH, navazující magisterské

Povinná kritéria hodnocení práce	Stupeň hodnocení			
	1	2	3	4
Formální úprava a náležitosti práce	x			
Logická stavba a členění práce	x			
Jazyková a terminologická úroveň	x			
Adekvátnost použitých metod a způsob jejich použití	x			
Důkladnost zpracování (jdoucí do podrobností)		x		
Práce s literaturou (citace, poznámky)		x		
Práce s prameny (využití, citace, poznámky)	x			
Vymezení cíle a jeho naplnění	x			
Vlastní přínos studenta	x			

Připomínky a náměty:

Prameny a literatura:

Soubor dopisů Julia Mařáka Albertu Kuhovi, který si autorka předsevzala edičně zpřístupnit a který tvoří jádro fondu Julius Mařák v ANG, zpracovala vyčerpávajícím způsobem. Přihlédla i k dopisům Alberta Kuha Mařákovým životopiscům a v závěru pouze naznačuje, jak se tyto dopisy dostaly do ANG – zřejmě darem Alberta Kuha Janu Dotřelovi, který je poté věnoval tehdejší Státní sbírce starého umění (Dotřel zemřel), knihu přírůstků ale autorka necituje.

V budoucnu by bylo dobré doplnit ještě další Mařákovy dopisy z tohoto období ve fondech LA PNP, např. v osobních fondech Josefa Hlávky nebo Eduarda Alberta.

Do seznamu literatury by bylo lze doplnit několik titulů. Autorka sice zná a využívá Lodrovu monografii Josefa Hlávky, chybí však další relevantní literatura o Hlávkově (např. Jiří T. Kotalík, Josef Hlávka a Akademie výtvarných umění v Praze, *Acta polytechnica*, řada 6, [všeobecná], č. 3, (1990), s. 47-52; *Osobnost Josefa Hlávky. Seminář Lužany 2. 6. - 3. 6. 1994*, [Lužany], Nadání Josefa, Marie a Zdeňky Hlávkových 1995, s. 33-51; Tomáš W.

Pavlíček, *Formování kulturního mecenátu Josefa Hlávky v souvislosti s komunikačními strategiemi v osobní korespondenci*, Praha, Národohospodářský ústav Josefa Hlávky 2011, 83 s.). Další pro Mařáka důležitou osobností byl, zdá se, „neoficiální český konzul ve Vídni“,

chirurg Eduard Albert, o němž monografie Heleny Kokešové, *Eduard Albert*, Praha,

Vyšehrad 2014, německy ve Vídni 2021. Z mých publikací sice autorka cituje edici dokumentů k Jednotě umělců výtvarných, ta se však s tématem práce časově mívá; užitečnější by byl odkaz na studii „Kdo nakupoval na výstavách Krasoumné jednoty?“, in: *Město v české kultuře 19. století*, NG v Praze 1983, s. 133-153; tam by totiž našla i některá jména osob, pro

keré Mařák pracoval. A konečně by bylo s užitkem ocitovat knihu Jeroen Bastiaan van Heerde, *Staat und Kunst. Staatliche Kunstförderung 1895 bis 1918*, Wien, Böhlau 1993, kde by našla informace o tom, jak byla strukturována v pozdní monarchii podpora umění, z které příležitostně těžil i Mařák.

Kapitola Julius Mařák:

Autorka podala nejen na základě starší literatury velmi přehledný životopis Julia Mařáka. Oceňuji velice, že do této kapitoly organicky včlenila celou řadu nových informací vytěžených z vydávané korespondence. Tím přináší řadu podnětů jak ke způsobu Mařákovy výtvarné práce (svědomité hledání v terénu i za cenu osobního nepohodlí), k jeho působení na Akademii (až do postátnění v roce 1896 navíc nepřinášejícímu finanční jistotu) a péči o žáky, která jej vyčerpávala, ale zároveň naplňovala. Na základě korespondence diplomantka rovněž rekonstruovala řadu otázek spojených s Mařákovými zakázkami a s prodejem jeho děl. Je škoda, že se autorka více nevěnovala také politickým souvislostem Mařákova života a kariéry, které lze z korespondence rovněž odečíst. Mařák se pohyboval spíše v konzervativních kruzích, loyálních k vídeňské vládě, což nemíním jako kritiku. Stýkal se jednak s okruhem osob okolo SVPU (což byla převážně aristokracie a staročeské kruhy), jednak s osobnostmi, které účinně hájily české zájmy ve Vídni (byť tyto styky asi většinou zprostředkovával Kuh). Jeho postoj k národnostním pŭtkám byl velmi odtažitý, jak krásně charakterizuje citát z jeho dopisu Kuhovi z 28.11.1890: *Es ist eine wahre Pein hier zu leben – die Verhältnisse werden immer unerquicklicher; Alles ist bis auf's Äußerste getrieben. Das politische und nationale Treiben absorbiert Alles. Nur in Einem sind die Prager einig – im Wurstessen.* Byla tak trochu promeškána příležitost doplnit obraz Julia Mařáka o politický a sociální rozměr, který zůstává v umělecko-historických publikacích logicky stranou.

Na první pohled se také nabízí otázka, proč nebyla věnována alespoň krátká kapitola adresátovi dopisů, tedy Albertu Kuhovi. Uznávám ovšem, že zjišťování jakýchkoli bližších životopisných údajů o něm je velmi obtížné.

Dopisy Julia Mařáka Albertu Kuhovi (edice 121 dopisů):

Toto je vlastní jádro práce. Edice odpovídá moderním požadavkům na edice kladeným, včetně výstižných záhlavních regestů, kde se ovšem mohla autorka částečně opřít o Dotřelovy překlady. Poznámkový (vysvětlivkový) aparát plní dobře svou funkci, jen místy mohly být vysvětleny některé dobové kontexty, například „vedení ve Vídni v uniformě“ (s. 177), které se týká oficiálního jmenování profesorů císařem, při němž byla požadována úřednická uniforma (i profesor byl státním úředníkem).

Seznam literatury:

K chybějícím položkám viz výše, Jen Martina Klečackého autorka přejmenovala na Klečanského. Do samostatné skupiny bych vyčlenil encyklopedie a slovníky.

Rejstřík výkladového typu je zpracován velmi pečlivě, včetně německých ekvivalentů lokalit. Jediná chyba, kterou jsem našel: Perštejn nad Ohří je omylem uváděn jako Pernštejn.

Celkové posouzení práce a zdůvodnění hodnocení:

Hlavním cílem práce bylo zpracování a zpřístupnění rozsáhlého souboru dopisů Julia Mařáka vídeňskému právníkovi Albertu Kuhovi. Edice je zpracována velmi kvalitně s využitím

adekvátních metod ediční práce. Navíc je třeba ocenit, že autorka přitom pracovala výhradně s jazykově německým materiálem. Mé připomínky jsou marginálního charakteru a mají spíše povahu námětů. Navrhuji proto hodnotit práci jako výbornou, případně velmi dobrou, podle průběhu obhajoby.

V Praze 21.1. 2024

Doc. PhDr. Zdeněk Hojda, CSc.